

GİF Bilgi Notu: 2020 Polonya Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Hazırlayan: Duygu Söyler

Polonya’da Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turu 12 Temmuz Pazar günü gerçekleştirilmiştir. Seçimlere katılım, devam eden salgına rağmen ülkede 25 yıldır görülen en yüksek orana ulaşmıştır. 2015 yılından bu yana Cumhurbaşkanlığı görevini yürüten, Hukuk ve Adalet Partisi’nin (PiS) adayı Andrzej Duda oyların %51.2’sini alarak ikinci kez bu göreve seçilmiştir. Duda bu turda, AB ile ilişkileri düzeltmeyi ve hukukun üstünlüğüne aykırı uygulamalara son vermeyi vadeden Varşova Belediye Başkanı Rafal Trzaskowski’ye karşı yarışmıştır.

Daha önce ne olmuştu?

Polonya 2020 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin Mayıs ayında gerçekleştirilmesi planlanmıştı. Anketlerin¹ Duda’nın ilk turda rahatlıkla seçimi kazanabileceğine işaret ettiği bu dönemde hükümet, pandemiye rağmen seçimi gerçekleştirmekte ısrarcı olmuş, seçimlerin posta yoluyla gerçekleştirilmesini önermişti. Tepkiler nedeniyle seçim ertelenmiş, ilk tur 28 Haziran Pazar günü gerçekleştirilmişti. Hiçbir partinin %50’nin üzerinde oy alamadığı seçimlerde, Andrej Duda %44, Sol Liberal ve Yeşiller’in oluşturduğu Civic Platformun (PO) adayı Rafal Trzaskowski %30 oy almıştı.

Sonuçlar ne anlama geliyor?

Duda’nın seçimi çok küçük bir farkla kazanması, Polonya halkının birçok konuda ikiye bölünmüş oluşunun bir yansıması olarak yorumlanmaktadır.² İktidar partisine 2023 yılında gerçekleştirilmesi planlanan bir sonraki genel seçimlere kadar programını müdahaleye uğramadan uygulama şansı veren bu zafer, bazı uzmanlarca Polonya’nın AB ile ilişkileri bakımından endişe verici olarak yorumlanmıştır. Göçmenler, LGBT hakları, kürtaj hakkı gibi konulardaki tutumuyla sık sık özgürlükçü kesimlerin tepkilerini üzerine çeken milliyetçi

¹ <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/poland/>

² https://www.ecfr.eu/article/commentary_poland_under_duda_a_divided_country_dividing_europe

muhafazakâr iktidar partisi, yargı alanında başlatmış oldukları reformları sürdüreceklerini duyurmuştur.³

AB tarafından antidemokratik olarak yorumlanan ve yargı bağımsızlığını zedelediği gerekçesiyle tepkilere neden olan politikaların devam etmesi, Polonya ile Brüksel arasında gerilimin yükselebileceği endişelerini doğurmaktadır. Avrupa Birliği'nin temel ilkelerini ihlal ettiği gerekçesiyle daha önce Polonya'ya karşı 7. Madde prosedürlerinin⁴ işletilmeye başlanması kararı alınmış, ancak bu konudaki görüşmeler şu ana kadar herhangi bir netice vermemiştir. 2023 yılına kadar ülke içerisinde herhangi bir engelle karşılaşmadan hedefledikleri politikaları hayata geçirme şansını ele geçiren PiS hükümetinin hukukun üstünlüğü ve demokrasi gibi Avrupa Birliği'nin temel değerlerine aykırı politikalarını sürdürmesi durumunda, Brüksel'in herhangi bir yaptırımında bulunup bulunamayacağı tartışılmaktadır.

AB liderleri, bütçe görüşmeleri ve 750 milyar Euro değerindeki toparlanma paketini müzakere etmek için 17-18 Temmuz tarihlerinde bir araya gelme kararı almıştır.⁵ Covid-19'dan en kötü derecede etkilenen güney ülkelerinin ekonomik olarak toparlanmasına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülen bu paketten, güney ülkeleri kadar kötü etkilenmemiş olsalar da Polonya ve Macaristan'ın da büyük ölçüde faydalanacağı tahmin edilmektedir. Brüksel'deki liderler yardımların karbon emisyonlarını azaltmak ve hukukun üstünlüğünü korumak gibi koşullara bağlanması gerektiğini savunurken,⁶ paketin kabul edilebilmesi için oybirliğinin gerekmesi tüm üye ülkeler gibi Polonya ve Macaristan'a da veto hakkı vermekte; bu durum, güney ülkelerinin ivedilikle ihtiyaç duyduğu bu paketin onaylanmasını isteyen Avrupa Birliği'nin elini zayıflatmaktadır. Nitekim Macaristan Başbakanı Victor Orban, 14 Temmuz'da meclisten geçen kararın ardından AB fonlarından hukukun üstünlüğü şartının kaldırılması gerektiğini duyurmuştur.⁷ Karar, bu hafta gerçekleştirilecek olan müzakerelerde aksi durumda Macaristan'ın veto oyu kullanabileceğine dair bir şantaj olarak yorumlanmıştır. AB'ye karşı tutumu bakımından Orban'ın partisi Fidesz ile aynı çizgide görülen PiS'in zaferi, AB içerisinde illiberal dayanışmanın güçleneceği endişelerini körüklemiştir.

³ <https://www.bbc.com/news/world-europe-53385021>

⁴ <https://www.politico.eu/article/graphic-what-is-article-7-the-eus-nuclear-option/>

⁵ <https://www.politico.eu/article/eu-leaders-to-meet-on-july-17-on-recovery-and-budget-von-der-leyen-tells-meps/>

⁶ https://www.ecfr.eu/article/commentary_poland_under_duda_a_divided_country_dividing_europe

⁷ https://euobserver.com/political/148945?utm_source=euobs&utm_medium=email